

EETELVÁRI ATTILA

Téli tavasz

 Publio

Téli tavasz

Etelvári Attila

2016

Publio Kiadó

www.publio.hu

Minden jog fenntartva!

Előszó

Egy isten van: a Természet –

Vagy ami ugyanaz: a Világegyetem.

A mindent magába foglaló, energiájával mindent átható

Világ**EGY**etem.

Az egyetlen.

A Teremtő Energia a Nagy Mindenség része kell legyen,

Hiszen a MINDENségen kívüli lét képtelenség,

Értelmetlen s eleve lehetetlen.

A Világ, a Világegyetem élő szerves egység,

Egyetlen, örök és végtelen.

Hangoljuk rá tudatunkat, váljunk eggyé vele,

Végtelen voltába érezzünk csak bele!

Ettől szerénységre teszünk szert,

Vele leszünk tele,

És az egyensúlyra való törekvés lesz

Tudatunk fő eleme.

A megismerés kapui szélesre nyílnak,

Kitárulnak úgy, ahogy csak bírnak.

Ezt hozza el a Lét tisztelete.

Szeressük a létezőket, csodáljuk a hangyát,

Áhítattal szemléljük a galaxisok magját!

Hasson át bennünket az éteri zene.

I.

December derekán, íme,

Megtörik a tél:

Kevésbé dermesztőn süvít

Az északi szél.

Néhány napig erős fagy volt,

De most elvonult;

Pár északi lejtő, gödör

Csak hol megszorult.

Megenyhült a tél, a hideg,

Oda a nagy fagy.

Éledezik a természet,

Kiránduljunk csak!

Irány a liget, az erdő,

Hisz olvad a hó!

Cuppoghatunk majd a sárban,

Ugye milyen jó?

Van egy aprócska probléma:

Nem jönnek velem.

Akkor kimegyek egyedül!

Úgy is jó nekem. -

A távoli erdő felé

Vígan lépdelek...

Télen egy jót kirándulni,

Ez ám a remek!

Hosszú menetelés után

El is érem azt.

Mit nyújt nekem ez a séta?

Élményt és vigaszt.

Szélről zúgnak, sóhajtoznak

A hűséges fák;

Simogatják, vakargatják

Egymás oldalát.

Hatvan éve ők egymást el

Sohasem hagyják -

Ámbár, persze, az is igaz,

Hogy nem is tudják.

Namost: magunk nem így élünk,

Hanem szabadon,

Példát mégis a hű fákról

Vehetnénk. Bizony!

Saját szikkadt tenyeremet
Úgy nem ismerem
Mint ahogy itt ezek egymást,
Hidd csak el nekem!

Szerinted ez kevés? Semmi?
Üres, unalmas?
Nagy nulla csupán az élet,
Ha túl nyugalmas?

Egyhangú dolog lehet így
Egy helyben állni?
Létszükséglet mindig jobbra-
Balra ugrálni?

Kérdezd meg hát talán őket!
Ők elmondanák,
Milyen jó, ha hallgathatják
Egymás halk szavát,

Fülelhetik a kósza szél
Suttogó dalát,
Bírván bírva mindezalatt
Egymás oltalmát.

Kibontakozik bennük egy

Pompás, új világ...
S mi a lelkük? Tarkabarka,
Színes, nagy virág!

Társas fa sohasem tudna
Egyedül állni...
Magányos fa sohasem tud
Társra találni...

Eh, de miket beszélek itt?!
Kiránduljak hát,
Szívjam be a téli erdő
Hűvös sóhaját!

II.

Védőréteggént fedi a
Talajt a foszló,
Oszladozó-bomladozó
Avartakaró.

Előbukkan itt is, ott is,
Szinte mindenhol
A fehérén olvadozó

Hóréteg alól.

Magasról, a faágakról
Jeges víz csöpög;
Csöpörög az egész erdő,
S halkan nyöszörög.

A lány széltől a fák ága
Csöndesen zörög,
Egy-két aláhulló levél
Libegve pörög.

Jónéhány megkésett, makacs,
Száras falevél
Markolja a gallyat, ágat,
Pedig itt a tél.

Pont ugyanúgy markolták azt
Nyáron, fényt nyelve,
Csakhogy ennek most már nincs ám
Semmi értelme.

El kellene engedni tán
Az ágat, bizony,
Hiszen közöttetek nincs már
Semmilyen viszony!

Ilyen ez az egész élet,

Szomorú, nehéz:

Lehullik a száraz levél

S lassan elenyész.

Ám tavasszal sok-sok újabb

Levél sarjad majd:

Minden bokor, mindegyik fa

Új levelet hajt,

S újabb élet fakad imígy

Az új kezdetkor

A lebomlott barna levél

Anyagaiból.

Tényleg... ki enged el itt kit?

A levél a fát,

Vagy talán az a levelet?

Ki a másikat?

Mi teremti-pusztítja a

Fák leveleit?

Milyen hatásra esnek le?

Hogy is van ez itt? -

Lény és Élet egymás nélkül

Halott valami:

Mind a kettő a másikat

Feltételezi.

Egymás nélkül egyszerűen

Nem lehetnének,

Mert azáltal léteznek, hogy

Egymásban élnek.

Átmeneti viszonyuknak

Akkor van vége,

Ha egyiknek a másikra

Nincs már szüksége.

Felbukkan a Lény, eléri

Élete delét...

Majd elpusztul, s így számára

Megszűnik a lét...

Ám a Lét soha meg nem hal!

Sok-sok más lényben

Tovább él -s mi nyugodjunk meg

Ebben a tényben.

Ember és Lét úgy vannak, mint

Levél és a fa;

És ez egész más viszony, mint

Apa és fia:

Atyja múlását a fiú

Sajnos megéri,

Ám a fa a leveleit

Messze túléli.

Idős ember a korára

Míg panaszkodik

Addig jó, mert életéhez

Még ragaszkodik.

Akkor viszont éljen is még!

Ott lobog tüze,

Hogy az elmúlás árnyait

Messzire űzze!

Akkor van baj, amikor már

Nem kesereg rég:

Rátelepszik a nagy Árnyék -

És eljön a vég.

De az ő poraiból is

Újabb lét fakad!

Hogy mi lesz a lelkével, az

Egész más kaland.

Senki sem tudja bizton, de

Vágyva reméli,

Hogy lelke a test múlását

Messze túléli.

Akkor aztán soha többé
Nem szomorkodik,
Aki barom volt, még az is
Megkomolyodik,

S együtt kvaterkázik majd a
Sok igaz barát
Vígan zengve az Öröklét
Fenséges dalát. -

III.

Nahát, miken jár az eszem!
Inkább szétnézek.
Idilli nagy nyugalom az
Amit itt érzek.

Föléledt a téli erdő,
Figyelem szavát,
Csipog-fütyög a víg madár,
Hallgatom dalát

És a rezgő, zizegő fű
Suhogó neszét.

Érdemes volt kimozdulni

Ide, már ezért!

Levéltelen csupasz ágak

Kusza erdeje

Meredezik körülöttem.

Itt a sűreje!

Mocorognak a fák; rajtuk

Minden ág és gally,

Mint megannyi furcsa, bizarr,

Girbegurba kar.

Lenge hideg téli szellő

Gyakran érkezik,

Amitől az egész erdő

Él és lélegzik.

Minden fa itt körülöttem

-Bár mindegyik más -

Olyan, mint egy izgó-mozgó

Groteszk óriás.

Megállok egy pillanatra.

Sejtés ez? Vagy tény?

Lehet, hogy az egész erdő

Egy nagy élőlény?

Az Erdő hűs hangját hallom,

Amit a Szél vitt:

"Jóhiszemű csacska vándor,

Mit keresel itt?

Üdvöz légy, ha már eljöttél,

Bár senki nem várt.

Én csak azt az egyet kérem:

Ne okozál kárt!"

Megnyugtatom a szellemet,

Hogy szerény vagyok;

Mindent csendesen szemlélni -

Ennyit akarok.

"Akkor jó! Csak szemlélődjél!"

-Sóhajt még a Szél;

Aztán elhal... s újra hallom,

Mint csöpög a tél. -

Verébrajhoz közelítek

Csendben-magamban;

Magok után kotorásznak

A dús avarban.

Hegy vagyok én őmellettük,

És ez nekik sok:

Egy csapásra fölrebbennek

A kis tollasok,

Ám a napfénynek örülnek,

Amint azt látom:

Önfeledten csivitelnek

Fönt a faágon.

A rigó is ott sűrög a

Hideg avarban,

Gilisztát próbálna fogni

Nem kis zavarban...

Mert sajnos ez sikertelen,

Hisz a giliszta

Lehúzódotta járatába,

S "álmát" "alussza".

Csupa küzdelem az élet!

Lázasan keres

S néha egy-egy rigófüttyöt

Lágyan megereszt

-Örömeiben? Mert szép dolog

Hogy még mindig él?

Bánatában? Mert a konok

Éhhaláltól fél?

Nem tudom, de úgy sejtem, hogy

Ez is, és az is;
Valamit csak talál azért!
Jut is, marad is. -

Bár a dermedt téli erdő
Nagy csöndet kibír,
Nem ér ám még véget ezzel
A madár-idill!

Varjúcsapat közeledik,
És egy fára száll;
Közelükben szerény lényem
Megigézve áll.

"Mit van ezen úgy bámolni?
Rusnya, rút varjak" -
Mondaná a legtöbb ember.
Ilyet ne halljak!,

Mert a varjú nemes madár,
Büszke, szép, kecses;
Tollázkódásukat nézni
Igen kellemes.

Megindulok -egy-két varjú
Elrúgja magát,
Maga után vonzva ezzel
Az egész rajját,

S méltatlankodó-károgó

Dal közepette

Egy távoli fa csúcsára

Telepednek le.

Föléledt már minden madár,

Nagy és picinyke!

Vígan füttyent, ugrik, röppen

Stiglinc, pinty, cinke,

Sőt, nemrég egy galambpár is

Hosszan körözött

Nyihogó szárnycsapásokkal

Az erdő fölött. -

Hosszasan csünghetnék még a

Madáréleten...

Tekintetemet most mégis

Lefelé vetem.

Bár egy hétig nagy fagy volt, de

Lent a hó alatt

Kibírta a fű, moha, és

Életben maradt;

Most aztán, hogy olvad a hó

S langy a levegő,

Egyre nagyobb állományok

Bukkannak elő.

Meglepően zöld a dús fű,

Bujább mint nyáron,

Pedig hó alatt szorongni

Nem épp fű-álom!

A tyúkhúr az egészségtől

Szinte kicsattan,

Mint a nád, mely nő és hízik

A langy iszapban.

Egymással is keveredik

Tyúkhúr, fű, moha;

Egyik zöldebb mint a másik,

Nézzenek oda!

Moha nő a fák törzsén is,

De hát ezt tudjuk!

Moháknál így természetes,

Ezt már megszoktuk.

Gólyaorrok, kutyatejek

Sok kis szigete

Váltja fel a fűállományt

Vagy vegyül bele,

S örvös levelével (miket
Terem e talaj!)
Kunkorodik néhány apró
Ragadós galaj.

Árvacsalán is lapul itt
Hol ritka a fű,
Veronika, és még egy-két
Érdeslevelű.

Fecskefű-kezdemény szintén
Található itt,
S az útifű épp most bontja
Lándzsás levelit.

És a pitypang? Kikacsint a
Hóból, s reám néz.
Hogy sárgállik a virága...
Hát megáll az ész!!

Mire várnak itt ezek mind,
Tán égi szóra?
Hátha beköszönt a tavasz –
És hajrá, flóra?

Botorság, hisz előttük áll
Majd' az egész tél;
Vigyázzatok, jöhet itt még

A kutyára dér!

Nagyobb virágok is nyíltak

Ám itt egykoron!

Fagyott testük át-áttör a

Kis hófoltokon.

Száraz kórók ágaskodnak,

Csörgők, fagyottak,

Halottak, az élet által

Rég elhagyottak.

Ökörfarckóró, cickafark,

Kék harangvirág,

Zsálya, zászpa, mácsonya s egy

Nagy szegfű-világ

Meredezik halottan a

Zordon ég alatt.

Hja, az idő fölöttük már

Sajnos elhaladt.

Néha -úgy látszik -érdemes

Kicsinek lenni,

Pompázat és nagyság után

Nem epekedni,

Kicsinységből, szívósságból

Előnyt szerezni
S leginkább a túlélésre
Berendezkedni,

Mert ha netán zord világ jön,
Vagy a vész kitör,
A feltűnőket csapja le
Az legelőször.

Sok ember - ha kicsi, ha nagy -
Elbizakodott,
Túlértékeli magát és
Túlhatározott,

Azután meg, mikor baj van
És a lét nehéz,
Nem tudja mi ez az egész,
Tátog és csak néz. -

IV.

Ej, már megint mit beszélek...
Nézzük az utat!
Maradj csak a környezetnél,
Ne szárnyalj, tudat!

Szemlélődni jöttél és nem

Filozofálni.

(Jó, csak tudod ezt időnként

Nehéz megállni.) -

Elindulok, fölhangzik egy

Éles rikoltás,

Majd a szajkó tovalebeg

Mint egy látomás.

Amott épp egy csapat veréb

Gyűjtött magokat;

Fölrebbenek, majd leszállnak

Messzebb, távolabb.

Míg fölfelé nézelődtem,

A Lent mivé lett?,

Most meg lent felejttem el, hogy

Fönt is van élet.

Mert mikor a földet nézem,

Nem látom a fát...

Ha szemem a koronán függ,

Nem látom bokrát...

Könnyen azt hiszi az ész, hogy

Csak az van, mit néz -

Ellentétekben kezd tehát

Gondolkodni. Kész.

Pedig mind a fa, mind a föld

Egyszerre van ott;

És egyik a másik nélkül

Nem élhet. Halott.

Nem szabad így szétbontani,

Integrálni kell!

Bármit vizsgálsz, nincs magában,

Ne felejtse el!

A Teljesség nemcsak részek

Összege, több az -

És ez nemcsak az erdőre,

Mindenre igaz.

Hogyan viszonyul egymáshoz

Alsó és Felső?

Az erdőben ezek közül

Melyik az első?

Értelmetlen kérdés, hiszen

Minden összefügg:

Relációk halmaza az

Egység mindenütt.

Az EGYSEG egy viszonyrendszer

-Ez nagy, súlyos tény -,

S az ellentét benne csupán

Elmeszülemény.

Hogy mit látunk ellentétnek,

Az csak attól függ,

Hogy elménk a sok viszonyrak

Épp melyikén csüng. -

Jaj!!, hát majdnem orra bukok

Ezen az ágon!

Saját kábaságom láttán

Fejem csóválom.

Ha a gondolatok messze

Ragadnak is el,

Akkor sem lehetünk bambák,

Látni azért kell! -

Ím, egy újabb ellentét, mit

Mindjárt feloldok:

A környező valóság és

A gondolatok,

Melyek sokszor különbözők,

Mint föld és az ég:

Hétköznapi prózaiság,

Emelkedettség.

A gondolat, a képzelet
Gyakran elrepít;
Ámde miből táplálkozik,
Vajh honnan merít?

Csak a valóságból! Habár
Néha égis ér,
Előbb-utóbb elfárad és
Mindig visszatér.

Nem állnak hát szemben ezek
Ilyen élesen,
Mint ahogy nem ellentét a
Bot két vége sem:

Bárhogy csapong a gondolat,
És bármit képez:
Így vagy úgy, de kapcsolódik
A Teljességhez. –

Kiérek egy kis tisztásra,
Ritkásabb részre.
Mennyi sűrű cserje van itt!
Most veszem észre.

Galagonyabokor-sereg

Ontja termését,
Víg-pirosra festve vele
A tisztás szélét.

Nagy vadrózsabokrok itt-ott
Vegyülnek bele:
Áthatolhatatlan bozót
Tüskés erdeje,

Rajta bordó csipkebogyók...
Sötétek, puhák...

Jól látszik, hogy nemrég dobták
Le a fagyruhát.

Galagonya nő itt tehát
Meg csipkebogyó.
Csippentek mind a kettőből -
Bizony, nagyon jó!

A vadrózsán verebek és
Cinkék tanyáznak,
Csipkebogyót csipegetve
Nyüzsgőn lármáznak,

De a galagonya körül
Sem tétováznak:
A bokron is, alatta is
Ott lakomáznak.

Odébb, amott kökénybokrok

Kisebb csoportja

Úgy benőtte a füvet, hogy

Szinte megfojtja.

Töviseik meredeznek,

Termésük kéklik:

Kicsi kerek kék szilvácskák,

Ilyen van nékik.

Fanyar a kökény, de finom.

Párat leszedek...

Most hogy megcsípte már a fagy,

Állítom: remek.

Ott, a tisztás túloldalán

Van egy nagy fa, ni;

Vidám madár füttyög rajta,

Nem tudom hogy mi.

Hej, micsoda élet virul

Ezen a helyen!

Körülöttem itt minden mily

Élénk, eleven!

Fölüdítő színfolt ez az

Erdő itt nékem

Ebben a nagy téli, fakó
Színtelenségben.

Persze azért aggaszt kicsit
Ez a nagy élet.
Nem jó, ha ilyenkor, télen
Minden feléled!

Vonuljon csak el a meleg,
Legyen hó, jég, dér,
Hisz az Élet önmagából
Jelenleg nem kér...

Mert hogyha a hóhullámtól
Kihajt a növény,
Aztán jön a fagy, és lefagy -
Nagy baj lesz, tömény!

Egyelőre jó itt persze:
Napsugár árad,
Langymelegen simogatva
Hűvös orcámat...

Csak aztán nehogy meghaljon
Ez a szép ének!
Meglesz ennek még a böjtje,
Én attól félek.

Érdemesebb türelmesen
Várni, akarni,
Mint a múltó örömöket
Remegve falni;

Érdemesebb hosszú távon
Tervezni, látni,
Mint a múltó örömöket
Epedve rágni.

Hosszú út áll még előttem,
Indulok is hát.
Nemsokára visszajövök,
Kicsi rét! Viszlát! -

Lépteimet megeresztem...
S már bent is vagyok
Az erdőben, a fák alatt.
Kedvem víg, ragyog!

Borostyánok tekerednek
A nagy fák köré,
Fölkúszva az alsó ágig,
Sőt még afölé.

Kényelmes nekik a nagy ág,
Mint egy magas polc;
Kíváncsian néznek le rám:

"Na, ehhez mit szólsz?"

Sűrűbbre vált itt az erdő.

Kevesebb a fű,

Vastagabb az avar, no de

Így is gyönyörű.

Erre jópár fenyő is van,

Vastagabb a tél;

Hófolt között pár kis pitypang

Mégis vígan él.

Ez a gazdag talajflóra

Életben maradt!!

Látványától a lelkemben

Derűs fény fakadt...

És hirtelen eszembe jut:

Itt minden látszik?

Biztos, hogy az avar alatt

Semmi nem mászik?

Széttúrom az avar... hát itt

Nem mozog semmi...

Ilyen nagy hidegben kinek

Van kedve menni?

Nemcsak menni, lenni sincs itt

Kedve senkinek:
Mert akinek esze volt, most
Föld alatt piheg.

Á!... Mi az a sárga kis pont
Eme levélen?
(Tudom persze mi az ott, de
Azért megnézem.)

Ilyenkor is találkozunk?
Ezt a szerencsét! -
S boldogan kapom elő a
Nagyítólencsét.

Felnagyítva szemlélem most
Picinyke testét,
Örülve, hogy láthatom e
Parányi bestét!

No, hova lett? Egy pillanat,
És úgy tűnik el...
Mert ha mégis ugrani kell,
Akkor nem viccel.

Ugróvillás -bizony nem más!
Nyáron mily aktív:
Nyüzsög-pattog mint a bolha,
De most rest, passzív.

Nyáron milliószám pattog

Lent a talajon,

Levél alatt, füvek tövén

Vígan, szabadon;

Fakérgen is találkozatsz

Ám gyakran vele,

Máskor meg egy bogártetem

Van velük tele.

Most elbújtak! Ez a példány

Itt maradt, árva,

A sors mostoha gyermeke

Jobb sorra várva...

Aprítják a holt Életet.

Nemcsak az avart:

Mindent, mit a szeszélyes sors

Elébük zavart.

Fogyasztják az immár halott

Szerves anyagot,

És ezáltal, bizony mondom,

Nem kicsik -nagyok!

Aktív harcosai ők a

Nagy Körforgásnak,

Lebontóként részesei

A Nagy Sodrásnak.

Soha nem akad így el az

Élet kereke,

Zökkenőmentessé válik

Annak menete.

Szigorúan véve persze

Ők is fogyasztók;

Segítők azoknak, kik

Tényleg bomlasztók.

A lebontó szervezetek

Népes tábora

Hatalmas, ezeket itt most

Nem vesszük sorra,

Megemlítjük csupán a sok

Baktériumot:

Őnélkülük a Föld halott,

Ez már rég tudott...

Mert a baktériumvilág

Tömege, az mi?

Ők a lebontó folyamat

Nagykirályai!

Gombák is segítik őket
Úgy, mint senki más;
Nagyon komoly asszisztensek,
Percig nem vitás.

Igaz, sok-sok baktérium
Aktív termelő:
Gyártja a szerves anyagot,
Nem fogyasztja ő,

Lényegében hát úgy élnek
Mint a növények:
Növelik a biomasszát,
Biz' nem henyélnek.

De ez már egy másik lemez
Éneke, dala,
A hatalmas Élet-Örvény
Túlsó oldala. -

Nicsak, egy kis árvaszúnyog,
Tőle nem félek.
Növényi nedvet szívogat -
Tiszta, szép lélek.

Mert a vérszopók hada az
Egész másféle...
Tudod, menjenek is ám a

Fészkes fenébe!

Ez a pici szúnyogcska

Mozdulni sem bír,